

Välimerkit kuvaristikoiden vihjeissä

Tämän palstan alkuaikoina käsitelimme kuvaristikkosääntöjä. Yksi niistä sanoi, että ristikon sanoituksessa välimerkit jätetään pois. Entä välimerkkien käyttö ristikon vihjeityksessä?

Ensin on ymmärrettävä välimerkkien merkitys tekstissä yleensä. Jukka Korpela kirjoittaa Nykyajan kielenoppaassa: "Välimerkeillä on harvoin itsenäistä merkitystä. Teksti on pääosassa, ja välimerkit auttavat tekstin lukemista ja ymmärtämistä. Suomen kielessä esimerkiksi kysymys eroaa lauserakenteeltaan toteamuksesta, joten kysymysmerkki on mukana vain tekemässä selväksi jo ensi vilkaisulla, että virke on kysymys."

Ristikon vihjeityksessä välimerkillä – varsinkin huutomerkillä ja kysymysmerkillä – on myös itsenäistä merkitystä tehosteena. Eräs laatija ilmaisi tämän hyvin: "Huuto- ja kysymysmerkit ovat laatijan ilmoituksia ratkojalle vihjeen epäsuorasta tai muuten erikoisesta yhteydestä ratkaisusanaan." Huutomerkillä voi korostaa ratkaisusanan yllättävyyttä, kuvaannolli-

suutta tai humoristisuutta. Vastaus ei ole useinkaan se, joka tulee ensiksi ratkojan mieleen. Otan esimerkiksi vihjeen MENI SUKKANA SISÄÄN!, josta tuli ratkaisusanaksi NAAMIOITUNUT. Vinkkiä voi korostaa jopa parilla kolmella huutomerkillä tai huutomerkillä ja kysymysmerkillä. Liiallinen huutomerkien käyttö yhden ja saman ristikon vihjeissä tuntuu sen sijaan kylästyttävältä ja se menettää tehonsa. Välimerkkien käyttö on siis taitolaji.

Vihjeen perässä olevalla kysymysmerkillä laatija korostaa sitä, että vihje ei pidä (läheskään) kaikissa tapauksissa paikaansa. Kyseessä voi olla myös humoristisuuden ja kuvaannollisuuden korostaminen. Otan esimerkiksi vihjeen NAUTTII VAALEISTA?, johon tuli ratkaisusanaksi PUTIN.

Joidenkin ratkojien mukaan laatija kertoo välimerkkien käytöllä turhaan, että kyseessä on kiero vihje. Antaa ratkojan itse päätellä se! Huuto- ja kysymysmerkkien paras käyttöalue lienee keskivaikeat ristikot.

Pekka Harne
pekka.harne@ristikkoakatemia.fi

Lähetäkää ristikkoaiheisia kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen
kysymys@ristikkoakatemia.fi

Ristikkoakatemia Facebookissa:
www.facebook.com/groups/
ristikkoakatemia/